

ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ

PRINCIPLES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN EXTREME SITUATIONS

У процесі аналізу розвитку інноваційної діяльності підприємств в умовах екстремальних ситуацій доведено, що належне впровадження специфічних принципів має вирішальне значення для забезпечення стійкості, адаптивності та інноваційної спроможності організацій. Обернуто, що гнучкість і адаптивність, прогнозування ризиків, швидкість реакції, співпраця та партнерство, орієнтація на стійкість, інноваційна культура, безперервне навчання, а також етика та відповідальність є ключовими елементами, які сприяють підготовці та адекватній відповіді компаній на непередбачені зміни. Аргументовано, що такі принципи сприяють успішному вирішенню кризових ситуацій і забезпечують підприємствам можливість для інноваційного розвитку і зростання в довгостроковій перспективі. Це досягається через створення адаптивних систем, що можуть швидко реагувати на зовнішні зміни, та через формування стратегічних партнерств, що розширюють ресурси та компетенції. Отже, комплексне та систематичне застосування зазначених принципів дозволяє компаніям ефективно адаптуватися до сучасних викликів і активно формувати майбутнє, в якому інновації слугують засобом забезпечення бізнес-стійкості та соціальної відповідальності.

Ключові слова: кризові ситуації, інноваційний розвиток, адаптивні системи, бізнес-стійкість, специфічні принципи.

УДК 658.011.4:005.7

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.86-9>

Рудюк Я.А.

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка»

Русин-Гриник Р.Р.

PhD, доцент кафедра підприємництва та екологічної експертизи товарів, Національний університет «Львівська політехніка»

Ільницький В.В.

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка»

Rudiuk Yaroslav

Lviv Polytechnic National University

Rusyn-Hrynyk Roman

Lviv Polytechnic National University

Ilnytskyi Viktor

Lviv Polytechnic National University

In times of crisis, it is crucial to define the principles that will guide the innovative strategy of enterprises. This is necessary to be prepared for unforeseen challenges and to successfully adapt to changes. These principles help manage resources, ensuring flexibility, swift reaction, and risk reduction. Such an approach also fosters the creation of a corporate culture focused on innovation and continuous learning, making the company attractive to talented employees and investors. Furthermore, clear formulation of principles ensures adherence to high standards of ethics and responsibility in the company's activities, promoting stability and development in complex situations. The analysis of the development of innovation activity of enterprises in extreme situations has shown that the proper implementation of specific principles is crucial for ensuring resilience, adaptability, and innovative capacity of organizations. It has been argued that flexibility and adaptability, risk anticipation, quick response, cooperation and partnerships, resilience orientation, innovation culture, continuous learning, as well as ethics and responsibility are key elements that contribute to preparing and providing adequate responses of companies to unforeseen changes. It has been reasoned that such principles facilitate successful resolution of crisis situations and provide companies with opportunities for innovative development and long-term growth. This is achieved through the creation of adaptive systems capable of quickly responding to external changes and through the formation of strategic partnerships that expand resources and competencies. Therefore, the comprehensive and systematic application of the mentioned principles allows companies to effectively adapt to modern challenges and actively shape the future, where innovation serves as a means of ensuring business resilience and social responsibility. The application of the presented set of principles for the development of innovative activities is critically important for ensuring the resilience of enterprises in extreme situations. Principles such as flexibility, collaboration, innovation culture, and continuous learning contribute to the survival of companies and their long-term development and innovative progress. Responsible and ethical approaches to innovation in times of crisis help companies establish themselves as reliable and responsible market participants.

Key words: crisis situations, innovative development, adaptive systems, business sustainability, specific principles.

Постановка проблеми. В екстремальних умовах важливо визначити та публічно викласти принципи, які керують інноваційною стратегією підприємств. Це необхідно для того, щоб забезпечити готовність до непередбачуваних ситуацій та ефективну адаптацію до змін. Принципи допомагають управляти ресурсами, забезпечуючи гнучкість, вчасну реакцію та мінімізацію ризиків. Їх використання також сприяє формуванню корпоративної культури, спрямованої на інновації та навчання, що робить підприємство привабливим для талановитих працівників та інвесторів. Крім того, чітке визначення принципів допомагає забезпечити дотримання високих стандартів етики та відповідальності в діяльності компанії. Такий підхід сприяє стабільності підприємства та його розвитку навіть у складних ситуаціях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У сучасних умовах підприємства повинні самостійно вирішувати питання свого інноваційного розвитку, що підкреслює важливість ефективного управління інноваційною діяльністю у екстремальних умовах. У наукових дослідженнях відомих учених [1–12], таких як Ткаченко П., Мартиненко А., Перерва П., Ткаченко П., Богацька А., Гнилянська Л., Озарко К., Гречаник О., Хлебнікова Т., Темченко О., Курбацька Л., Янченко Н., Безрук С., Орябинська В., Стойко І., Полінкевич О., Мандина В. розглядаються різноманітні підходи до управління інноваційною діяльністю підприємств. Однак, вивчення опублікованих наукових праць виявило, що ця проблематика потребує подальших досліджень та вдосконалень як у теоретичному, так і у практичному плані.

Постановка завдання. Метою проведеного дослідження є визначення та характеристика принципів розвитку інноваційної діяльності підприємств в умовах екстремальних ситуацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виокремлення та сповідування принципів розвитку інноваційної діяльності підприємств в умовах екстремальних ситуацій є необхідним з кількох причин. Перш за все, це дозволяє компаніям підготуватися та адекватно реагувати на непередбачувані події, забезпечуючи їх стійкість та здатність до виживання. Екстремальні ситуації, такі як природні катастрофи, економічні кризи або пандемії, вимагають швидкої адаптації та інноваційного підходу до вирішення проблем, що не можливо ефективно здійснити без чітко визначених принципів. Також, принципи розвитку інноваційної діяльності сприяють кращій координації та управлінню в ресурсах підприємства. Вони дозволяють створити систему, що включає гнучкість, прогнозування ризиків, швидкість реакції, а також сприяють розробці стійких бізнес-моделей. Інновації, що генеруються на основі цих принципів, допомагають вижити у кризових умовах і забезпечити довгостроковий розвиток та конкурентоспроможність на ринку. Інше значення виокремлення принципів полягає у формуванні корпоративної культури, зорієнтованої на інновації та навчання. Компанії, які підтримують та розвивають інноваційну культуру, стають привабливішими для талановитих працівників, партнерів та інвесторів. Це створює сприятливе середовище для обміну ідеями, залучення зовнішнього фінансування та впровадження передових технологій. Крім того, виокремлення принципів інноваційної діяльності підтримує високі стандарти етики та відповідальності в діяльності компанії. В умовах, коли підприємства часто стикаються з етичними дилемами, чітке дотримання принципів допомагає їм забезпечити відповідність законодавству, соціальну відповідальність та довіру з боку суспільства. Таким чином, принципи розвитку інноваційної діяльності допомагають компаніям ефективно реагувати на кризи і забезпечують їх довгострокове стале зростання та розвиток.

В умовах екстремальних ситуацій до принципів розвитку інноваційної діяльності підприємств належать такі, як:

1. Гнучкість та адаптивність. Підприємства повинні бути здатні швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, в тому числі до кризових ситуацій, таких як природні катастрофи, економічні коливання, або пандемії. Гнучкість та адаптивність є фундаментальними принципами для підприємств, що прагнуть інновувати у відповідь на екстремальні ситуації. Ці якості вимагають від компаній здатності швидко реорганізувати свої ресурси, процеси та стратегії, щоб відповідати новим викликам та умовам. Гнучкість означає

здатність до ефективної зміни, що може включати переналаштування виробничих ліній, впровадження нових технологій або зміну ринкових стратегій з мінімальними втратами ефективності. На практиці адаптивність демонструється через стратегічну готовність підприємства до змін, швидке виявлення та аналіз зовнішніх подразників, що вимагають реакції. Підприємства, що виявляють високу адаптивність, часто мають впроваджені системи моніторингу трендів і змін у своїй галузі, що дозволяє їм прогнозувати потенційні перешкоди та відповідно до цього коригувати свої дії. Ефективність гнучкості та адаптивності залежить від культури підприємства, здатності його лідерів до інноваційного мислення та відкритості до змін. Сильні комунікації всередині організації, довіра та підтримка змін з боку всіх працівників є критичними для успішної адаптації. Таким чином, гнучкість та адаптивність виходять на передній план як ключові вимоги для стійкості підприємств у нестабільному світі, дозволяючи їм виживати у кризових умовах і знаходити нові можливості для розвитку та росту.

2. Прогнозування ризиків. Важливо передбачити потенційні ризики та розробити стратегії їх мінімізації або управління. Це включає ідентифікацію слабких місць у ланцюжках постачання, фінансових системах, і технологічних процесах. Прогнозування ризиків є ключовим принципом інноваційної діяльності підприємств, який дозволяє їм підготуватися та відповідно реагувати на потенційні екстремальні ситуації. В основі цього принципу лежить здатність підприємства виявляти, аналізувати та оцінювати можливі загрози, які можуть вплинути на його діяльність. Ефективне прогнозування ризиків включає створення розгорнутих сценаріїв, які передбачають різні варіанти розвитку подій, від найбільш імовірних до екстремальних. Здійснюючи ретельний аналіз ринкових, технологічних, політичних, соціальних та природних факторів, компанії можуть розробляти стратегії, що дозволяють мінімізувати наслідки потенційних загроз. Це також передбачає впровадження систем раннього попередження, що базуються на зборі та аналізі даних про можливі зміни у зовнішньому середовищі, що можуть вплинути на стабільність та продуктивність підприємства. Ще одним аспектом прогнозування ризиків є розробка планів дій для екстрених ситуацій, що включають процедури евакуації, запасні плани постачання, а також стратегії відновлення після аварій або катастроф. Важливим є врахування унікальних особливостей кожного підприємства, його місцезнаходження, галузі діяльності та ресурсів, що сприятиме створенню ефективної та реалістичної стратегії управління ризиками. В цілому, прогнозування ризиків забезпечує підприємствам можливість залишатися на крок попереду потен-

ційних загроз, що дозволяє їм знизити потенційні втрати та ефективно керувати непередбаченими обставинами. Це створює основу для інноваційної діяльності, орієнтованої на стійкість та довгостроковий розвиток.

3. Швидкість реакції. Швидкість і ефективність реакції на кризові ситуації можуть значно вплинути на здатність підприємства вижити і процвітати. Швидке прийняття рішень та мобілізація ресурсів є ключовими. Швидкість реакції визначає здатність підприємства оперативно відповідати на екстремальні ситуації, що є критично важливим для збереження його стійкості та конкурентоспроможності. Цей принцип інноваційної діяльності в умовах кризи означає, що компанія повинна мати встановлені процеси та процедури, які дозволяють швидко ідентифікувати загрози, оцінювати їхній вплив і мобілізувати необхідні ресурси для реагування. Успішне застосування цього принципу починається з внутрішньої організаційної культури, яка підтримує швидке прийняття рішень. Це включає в себе чітке розуміння ролей та відповідальностей всередині компанії, а також наявність ефективних каналів комунікації, які забезпечують швидкий обмін інформацією між різними рівнями управління. Швидкість реакції також вимагає від компанії володіння технологіями та системами, які допомагають у швидкому аналізі даних. Автоматизація процесів та використання передових аналітичних інструментів можуть значно підвищити здатність підприємства швидко реагувати на непередбачені події. Ще один аспект, який сприяє підвищенню швидкості реакції, – це підготовка та тренування персоналу. Працівники, які добре обізнані з процедурами кризового управління та які регулярно тренуються відпрацьовувати реакцію на різні сценарії, можуть значно знизити час, необхідний для мобілізації ресурсів у відповідь на кризу. Таким чином, швидкість реакції підприємства не просто дозволяє ефективно вирішувати поточні кризи, але й створює основу для довгострокового успіху, дозволяючи компанії залишатися впереді змін у динамічному та непередбачуваному бізнес-середовищі.

4. Співпраця та партнерство. Співпраця з іншими компаніями, урядами, науковими інститутами може сприяти інноваціям та розробці нових рішень для протистояння екстремальним ситуаціям. Співпраця та партнерство в інноваційній діяльності підприємств, особливо в умовах екстремальних ситуацій, відіграють вирішальну роль у забезпеченні їх стійкості та адаптивності. Цей принцип передбачає активне взаємодію між різними організаціями, включаючи інші компанії, урядові установи, наукові інститути та некомерційні організації, що дозволяє об'єднувати ресурси, знання та компетенції для спільного вирішення проблем. Створення міцних партнерських

відносин сприяє обміну інноваційними ідеями та технологіями, які можуть виявитися корисними під час кризових ситуацій. Наприклад, співпраця з технологічними стартапами може надати підприємствам доступ до новітніх рішень, які допоможуть швидко адаптуватися до змінених умов. З іншого боку, партнерство з науковими установами може сприяти проведенню спільних досліджень і розробці нових продуктів чи процесів, які зроблять виробництво більш ефективним та менш залежним від зовнішніх факторів. Крім того, партнерство з урядовими структурами може забезпечити підприємствам кращий доступ до фінансових ресурсів, регуляторної підтримки та критично важливої інформації про макроекономічні тенденції та політичні ризики. У випадках, коли підприємство стикається з глобальними викликами, такими як пандемії або міжнародні конфлікти, міжнародні партнерства можуть допомогти у стабілізації операцій шляхом диверсифікації ланцюжків постачання та ринків збуту. Також важливою є співпраця на місцевому рівні, яка може включати участь у спільнотах, галузевих асоціаціях та інших мережах, що дозволяє підприємствам бути в курсі поточних трендів та потреб споживачів, а також сприяє створенню позитивного іміджу компанії. У сукупності, співпраця та партнерство не просто дозволяють підприємству краще впоратися з кризовими ситуаціями, але й сприяють інноваційному розвитку, відкриваючи нові можливості для росту та розвитку на основі спільного використання ресурсів, знань та технологій.

5. Орієнтація на стійкість. Розробка інновацій, які підвищують стійкість підприємства до майбутніх криз, є критично важливою. Це може включати інвестиції в енергонезалежність, роботизацію, автоматизацію та цифровізацію процесів. Орієнтація на стійкість є фундаментальним принципом для підприємств, що прагнуть розвивати інноваційну діяльність в умовах екстремальних ситуацій. Цей принцип передбачає систематичне впровадження заходів, спрямованих на збільшення здатності компанії витримувати різноманітні виклики, мінімізувати наслідки негативних подій та швидко відновлювати свою діяльність після криз. Стійкість передбачає зміцнення фізичних активів та інфраструктури, вдосконалення управлінських структур, фінансових стратегій та технологічних процесів. Наприклад, підприємства, які інвестують у високоєфективні та надійні технології, здатні підтримувати свою роботу навіть під час технологічних перебоїв або енергетичних криз. Аналогічно, розробка альтернативних ланцюжків постачання та диверсифікація джерел прибутку можуть значно знизити ризики, пов'язані з монополізацією ринків або політичною нестабільністю. Ключовим аспектом орієнтації на стійкість є також створення культури готовності та відновлення усередині компанії.

Це означає виховання серед працівників здатності адаптуватися до змін, розвиток навичок, що допомагають ефективно реагувати на непередбачені обставини, та створення мотиваційних механізмів для інновацій. Також важливо, що підприємства, орієнтовані на стійкість, часто включають до своєї стратегії взаємодію з локальними громадами та стейкхолдерами. Це сприяє формуванню позитивних відносин та спільнот, які можуть підтримувати компанію під час кризи. У підсумку, орієнтація на стійкість сприяє виживанню підприємства у складних умовах і є запорукою його довгострокового успіху, дозволяючи протистояти викликам, перетворювати їх на нові можливості для розвитку та зростання.

6. Інноваційна культура. Підтримка культури інновацій, де працівники відчують себе заохоченими до експериментів і висловлення ідей, сприяє розвитку нових підходів та рішень. Інноваційна культура в підприємстві означає створення середовища, яке заохочує та підтримує новаторство на всіх рівнях організації, особливо у відповідь на екстремальні ситуації. Ця культура допомагає компанії швидко адаптуватися до змін, знаходити нестандартні рішення та розробляти нові продукти та послуги, які відповідають змінним умовам ринку та потребам клієнтів. Розвиток інноваційної культури передбачає залучення кожного працівника до процесу інновацій, створення відкритої атмосфери для обговорення ідей та експериментів. Це означає, що керівництво компанії повинно встановлювати чіткі очікування щодо інноваційної діяльності та активно демонструвати свою відданість цим цілям через особистий приклад та стратегічні інвестиції в розвиток ідей. Важливим аспектом інноваційної культури є також навчання та розвиток персоналу. Це включає тренінги, семінари та інші форми освіти, які спрямовані на підвищення креативності та критичного мислення серед співробітників. Навчання допомагає працівникам краще розуміти технологічні та ринкові тенденції, що, в свою чергу, підвищує їхню здатність ініціювати і реалізовувати інновації. Інноваційна культура також передбачає систему винагород за інноваційну діяльність, яка мотивує працівників до активної участі у пошуку нових ідей. Винагороди можуть включати як фінансові бонуси, так і визнання досягнень на рівні всієї компанії. Загалом, інноваційна культура допомагає компанії ефективно реагувати на виклики та кризи, створює умови для тривалого росту та розвитку, сприяючи неперервному покращенню продуктів, послуг та процесів.

7. Безперервне навчання. В умовах екстремальних ситуацій особливо важливим є безперервне навчання і розвиток навичок, які можуть допомогти підприємству адаптуватися і реагувати на нові виклики. Безперервне навчання є життєво важливим принципом для підприємств, які праг-

нуть розвивати інноваційну діяльність у відповідь на екстремальні ситуації. Цей принцип забезпечує, що організація та її працівники залишаються в курсі найновіших технологічних, управлінських та ринкових тенденцій, що є ключовими для адаптації та виживання в швидко змінюваних умовах. Впровадження культури безперервного навчання вимагає систематичної підготовки та професійного розвитку співробітників. Це може включати в себе внутрішні та зовнішні тренінги, вебінари, конференції, майстер-класи, а також використання онлайн платформ для самонавчання. Центральною ідеєю є те, що навчання не закінчується з отриманням диплому або під час працевлаштування, а є неперервним процесом, що триває протягом усього трудового життя працівника. Компанії, які активно інвестують у навчання своїх співробітників, можуть швидше впроваджувати інновації, ефективніше реагувати на кризи та швидше відновлюватися після екстремальних подій. Через постійне оновлення знань та вмінь, працівники стають більш гнучкими та здатними до творчого мислення, що є невід'ємною частиною інноваційного процесу. Безперервне навчання також сприяє формуванню адаптивної організаційної культури, де зміни сприймаються як можливості для розвитку, а не як загрози. Це дозволяє компанії залишатися на передньому краї технологічного прогресу, що є критично важливим в умовах глобальної конкуренції та непередбачуваних викликів. Таким чином, безперервне навчання підвищує компетентність та професіоналізм працівників, створює фундамент для стійкого та інноваційного розвитку підприємства, забезпечуючи його спроможність ефективно відповідати на виклики сучасного динамічного світу.

8. Етика та відповідальність. Під час криз інноваційна діяльність повинна враховувати етичні міркування та соціальну відповідальність, аби забезпечити довіру та підтримку від споживачів та суспільства загалом. Етика та відповідальність у контексті інноваційної діяльності підприємств в умовах екстремальних ситуацій відіграють вирішальну роль у формуванні стійкого та відповідального підходу до бізнесу. Ці принципи забезпечують, що підприємства діють з метою досягнення короткострокових вигод і з урахуванням довгострокового впливу своїх рішень на суспільство, навколишнє середовище та економіку. Зосередження на етиці та відповідальності передбачає впровадження прозорих та справедливих бізнес-практик, що включають дотримання законодавчих норм, захист прав споживачів та забезпечення безпеки продукції. Під час кризових ситуацій, як наприклад природні катастрофи або економічні колапси, етичне ставлення до бізнесу допомагає підприємствам зарекомендувати себе як надійних та відповідальних партнерів. Відповідальність

в інноваційній діяльності означає також розробку та впровадження продуктів, що враховують потреби всіх стейкхолдерів, включаючи акціонерів, працівників, співробітників, і навіть ширші громади. Наприклад, створення екологічно чистих технологій або продуктів, що сприяють здоров'ю та благополуччю суспільства, може допомогти підприємству вийти на новий рівень взаємодії з громадськістю та зміцнити його репутацію. Інтеграція етичних норм і відповідального підходу в стратегію підприємства сприяє формуванню довіри та лояльності з боку клієнтів та партнерів, що є особливо важливим у непрості часи. Компанії, які демонструють свою відданість високим етичним стандартам та відповідальному веденню бізнесу, частіше досягають успіху і здатні створювати позитивні зміни у суспільстві. Таким чином, етика та відповідальність формують основу для стійкого розвитку підприємства і служать запорукою його успішної діяльності у взаємозв'язку з викликами сучасного світу.

Висновки з проведеного дослідження.

Застосування наведеного набору принципів розвитку інноваційної діяльності є критично важливим для забезпечення стійкості підприємств в умовах екстремальних ситуацій. Принципи, такі як гнучкість, співпраця, інноваційна культура, та безперервне навчання, сприяють виживанню компаній та їхньому довгостроковому розвитку та інноваційному прогресу. Відповідальне та етичне підходи до інновацій в умовах кризи допомагають підприємствам зарекомендувати себе як надійних та відповідальних учасників ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ткаченко П. Принципи ведення інноваційної діяльності на підприємствах. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-45>
2. Мартиненко А., Перерва П. Інноваційний процес як основа ефективної діяльності підприємства. *Теоретичні та практичні дослідження молодих науковців : праці XIII Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів та аспірантів, м. Харків, 19–22 листопада 2019 р. Харків, 2019.*
3. Ткаченко П. Теоретичне підґрунтя інноваційної діяльності підприємств. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 19.
4. Богацька Н. Аналіз залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України. *Економіка та суспільство*. 2017. № 10. С. 28–31.
5. Гнилянська Л., Озарко К., та Рудюк Я. Прогнозування інноваційної діяльності підприємств в екстремальних умовах: прикладний аспект. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-16>.
6. Гречаник О., Хлебнікова Т., Темченко О. Сучасні проблеми управління інноваційно-активними підприємствами: досвід України та ЄС. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 2. С. 74–80.

7. Курбацька Л., Самілик Т., Шутько Т. Сучасні форми організації бізнес-процесів: аналітика та оцінка ефективності. *Економіка та держава*. 2021. № 7. С. 57–61.

8. Янченко Н.В., Безрук С.О., Орябинська В.А. Управління розвитком підприємства за допомогою інновацій. *Молодий вчений*. 2018. № 5.1 (57.1), С. 102–106.

9. Стойко І.І. Управління інноваціями. *Навч.-метод. посібник*. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 200 с.

10. Полінкевич О. Критерії розмежування понять «інновації», «інноваційний процес» та «інноваційний розвиток підприємства» в новій економіці. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 2015. № 4. С. 31–36.

11. Мандина В., Свірський В. Принципи та функції управління інноваційним розвитком підприємства. *Збірник тез доповідей науковопрактичної конференції «Економіко-фінансові механізми здійснення соціально-економічного розвитку України», 1 червня 2021 року. Івано-Франківськ : НАІР. 2021. С. 100–101.*

12. Кабанов А.І. Адаменко М.В. Принципи та функції управління інноваційним потенціалом персоналу підприємства. *Агросвіт*. 2017. № 5.

REFERENCES:

1. Tkachenko P. (2021). Pryntsyvy vedennya innovatsiyanoi diyal'nosti na pidpryyemstvakh [Principles of innovative activity at enterprises]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-4>. (in Ukrainian)
2. Martynenko A. & Pererva P. (2019). Innovatsiyyny protses yak osnova efektyvnoi diyal'nosti pidpryyemstva [Innovation process as the basis of effective enterprise activity]. *Teoretychni ta praktychni doslidzhennya molodykh naukovtsiv : pratsi KHIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. mahistrantiv ta aspirantiv, m. Kharkiv, 19–22 lystopada 2019 r. Kharkiv*. (in Ukrainian)
3. Tkachenko P. (2021). Teoretychne pidgruntya innovatsiyanoi diyal'nosti pidpryyemstv [Theoretical background of innovative activity of enterprises]. *Pidpryyemnytstvo ta innovatsiyi*, vol. 19. (in Ukrainian)
4. Bohatska N. (2017). Analiz zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v ekonomiku Ukrainy [Analysis of attracting foreign direct investment in the economy of Ukraine]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 10, pp. 28–31. (in Ukrainian)
5. Hnylyans'ka L., Ozarko K., & Rudyuk YA. (2024). Prohnozuvannya innovatsiyanoi diyal'nosti pidpryyemstv v ekstremal'nykh umovakh: prykladnyy aspekt [Forecasting innovative activity of enterprises in extreme conditions: an applied aspect]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-16>. (in Ukrainian)
6. Grechanyk O.Ye., Khlebnikova T.M., & Temchenko O.V. (2022). Suchasni problemy upravlinya inovacijno-aktyvnymy pidpryyemstvamy: dosvid Ukrainy ta ES [Modern problems of management of innovative and active enterprises: the experience of Ukraine and the EU]. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 74–80. (in Ukrainian)

7. Kurbatska L.M. (2021) Suchasni formy orhanyzatsii biznes-protsesiv: analityka ta otsinka efektyvnosti Ekonomika ta derzhava. [Modern forms of organization of business processes: analytics and efficiency assessment]. *Economy and the state*, no. 7, pp. 57–61. (in Ukrainian)

8. Yanchenko N.V., Bezruk S.O., & Oryabyns'ka V.A. (2018). Upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva za dopomohoyu innovatsiy [Management of enterprise development with the help of innovations]. *Molodyy vchenyy*, №5.1 (57.1), pp. 102–106. (in Ukrainian)

9. Stoyko I. I. (2016). Upravlinnya innovatsiyamy [Management of innovations]. Navch.-metod. posibnyk. Ternopil' : TNTU imeni Ivana Pulyuya, p. 200. (in Ukrainian).

10. Polinkevych O. (2015). Kryteriyi rozmezhuvannya ponyat' «innovatsiyi», «innovatsiyyny protses» ta «innovatsiyyny rozvytok pidpryyemstva» v noviy ekonomitsi

[Criteria for distinguishing the concepts of "innovation", "innovation process" and "innovative development of the enterprise" in the new economy]. *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*, vol. 4, pp. 31–36. (in Ukrainian)

11. Mandyna V., & Svirs'ky V. (2021). Pryntsypy ta funktsiyi upravlinnya innovatsiynym rozvytkom pidpryyemstva [Principles and functions of management of innovative development of the enterprise]. Zbirnyk tez dopovidey naukovopraktychnoyi konferentsiyi «Ekonomiko-finansovi mekhanizmy zdiysnennya sotsial'noekonomichnoho rozvytku Ukrayiny», 1 chervnya 2021 roku. Ivano-Frankivs'k : NAIR, pp. 100–101. (in Ukrainian)

12. Kabanov A.I., Adamenko M.V. (2017) Pryntsypy ta funktsiyi upravlinnya innovatsiynym potentsialom personalu pidpryyemstva [Principles and functions of managing the innovative potential of the company's personnel]. *Ahrosvit*, № 5. (in Ukrainian)